

УДК 339:338.43-027.543

Стамат Вікторія Михайлівна

к. е. н., доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Миколаївський національний аграрний університет (Україна)

Тимченко Аліна Вадимівна

магістр спеціальності 073 «Менеджмент»,
Миколаївський національний аграрний університет (Україна)

РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНИХ КОМПАНІЙ НА СВІТОВИХ АГРАРНИХ РИНКАХ

JEL classification: F010; F190; M310; L100

Розвиток глобальних компаній на світових аграрних ринках є ключовим чинником у формуванні та трансформації сучасної аграрної індустрії. Цей процес відображає складну динаміку економічного, соціального та технологічного розвитку, впливаючи на усі сфери суспільства. У світі і в Україні глобальні аграрні компанії відіграють важливу роль у формуванні аграрного сектору, впливаючи на виробництво, розподіл та споживання сільськогосподарської продукції.

Глобальні компанії, що діють на аграрних ринках, мають значний вплив на геополітичні, економічні та екологічні процеси. Однією з ключових особливостей цих компаній є їхня здатність до адаптації до змінних умов світового ринку, використовуючи передові технології та інновації у виробництві та управлінні. Вони також мають великі можливості для впровадження стандартів якості, сталого розвитку та корпоративної відповідальності. Відобразимо в табл. 1 основних представників агробізнесу на глобальному ринку.

Таблиця 1

Глобальні компанії на світових аграрних ринках

Назва компанії	Країна діяльності	Сфера діяльності	Товарообіг в 2023 році (млрд. USD)
Archer Daniels Midland (ADM)	США	Переробка та торгівля зерном, олійними культурами, цукру	88,4
Bunge	США		63,4
Cargill	США	Переробка та торгівля зерном, олійними культурами, м'ясом, тваринними кормами	134,4
Cofco	Китай	Переробка та торгівля зерном, олійними культурами, цукру	111,4
Louis Dreyfus Company	Франція		84,3
Glencore	Швейцарія	Торгівля та видобуток сировини, включаючи аграрну продукцію	256,2
Syngenta	Швейцарія	Виробництво насіння та засобів захисту рослин	23,1
Bayer	Німеччина		41,4
BASF	Німеччина		22,9
DowDuPont	США		61,4

Джерело: розроблено авторами за даними [1]

Згідно з табл. 1, глобальні компанії, такі як Bunge, Archer Daniels Midland (ADM), Cargill, та інші, є ключовими учасниками на світових аграрних ринках. Вони спеціалізуються на переробці та торгівлі зерном, олійними культурами, м'ясом, а також на виробництві насіння та засобів захисту рослин. За даними 2023 року, їхній товарообіг склав значні суми, що свідчить про великий вплив цих компаній на глобальні аграрні ринки. Вони активно працюють у багатьох країнах, забезпечуючи не лише виробництво, але й торгівлю сільськогосподарською продукцією міжнародного рівня.

Україна, яка є однією з провідних сільськогосподарських держав світу, також спостерігає вплив глобальних аграрних компаній на своєму ринку. Ці компанії можуть принести нові технології та управлінські практики, що сприяють модернізації українського сільського господарства. Але існує

ризик втрати контролю над власним аграрним сектором та втрати конкурентоспроможності малими та середніми сільськогосподарськими підприємствами.

Загальна тенденція в стратегіях оптимізації ресурсів аграрних компаній в Україні полягає у зменшенні земельних площ агрохолдингів, що стає очевидним при аналізі динаміки обсягів земельних ресурсів у п'яти найбільших компаній, як показано на рис. 1.

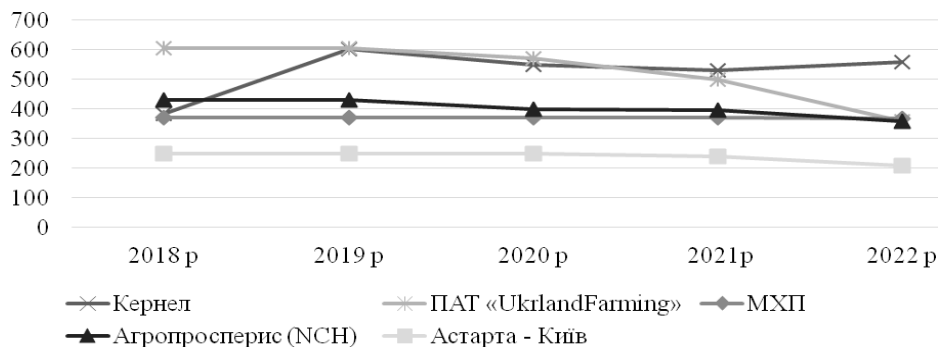

Рис. 1. Обсяг земельного банку агрохолдингів в Україні (2018–2022 рр.), тис. га
Джерело: розроблено авторами за даними [2]

Відповідно до рис. 1, за останні п'ять років, обсяг земельного банку агрохолдингів в Україні відображає змінну динаміку. Компанії, такі як Кернел, ПАТ «UkrlandFarming», МХП, Агропросперіс (NCH) та Астарта-Київ, утримують значні площі землі. Протягом цього періоду спостерігається стабілізація обсягів у деяких компаній, але в загальному відбувається певне зменшення обсягів земельного банку. Ці дані свідчать про поступову динаміку ринку та конкуренцію між агрохолдингами в Україні.

Одним із ключових аспектів глобального розвитку аграрних компаній є їхня взаємодія зі споживачами та іншими зацікавленими сторонами. Забезпечення продовольчої безпеки, сталого виробництва та екологічної безпеки стають все більш актуальними завданнями для таких компаній, які мають великий вплив на світові аграрні ринки. Згідно зі світовим досвідом, успішні глобальні аграрні компанії виявляють себе як лідери у впровадженні інновацій, створенні нових ринків та забезпеченні сталого розвитку аграрного сектору. Однак, важливо також зберігати баланс між економічними, екологічними та соціальними інтересами, щоб забезпечити стійкий розвиток сільськогосподарського виробництва та збереження природних ресурсів.

Україна, розпочавши свій шлях реформування аграрного сектору, повинна враховувати світовий досвід та найкращі практики глобальних компаній, забезпечуючи відкритий ринок, стимулюючи інвестиції у виробництво, підтримуючи малих та середніх фермерів та забезпечуючи високі стандарти якості та безпеки продукції [3]. Зазначена тенденція характерна також й для циркулярної економіки, що сприяє сталому розвитку суспільства у світі [4].

Отже, розвиток глобальних компаній на світових аграрних ринках відображає складний баланс між економічними, соціальними та екологічними інтересами. Здатність аграрних компаній адаптуватися до змінних умов світового ринку та впроваджувати нові технології та підходи до виробництва може визначати їхню конкурентоспроможність та вплив на аграрний сектор як на національному, так і на світовому рівнях. У цьому контексті важливо розуміти та враховувати всі аспекти розвитку глобальних аграрних компаній для забезпечення стійкого та ефективного розвитку аграрного сектору.

Література

1. 10 найкращих компаній світу з виробництва сільськогосподарської продукції / GlobalData : website. URL: <https://www.globaldata.com/companies/top-companies-by-sector/agriculture-forestry/global-agricultural-products-companies-by-revenue> (дата звернення: 29.02.2024).
2. Онлайн рейтинг агрохолдингів України за розміром земельного банку від Agricultural Consulting. URL: <https://farming.org.ua> (дата звернення: 29.02.2024).
3. Стамат В. М., Нехайчик Є. Є. Основні тренди маркетингової діяльності: світовий погляд. *Modern Economics*. 2023. № 38. С. 152–157. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V38\(2023\)-23](https://doi.org/10.31521/modecon.V38(2023)-23).
4. Dovgal O., Novikov O., Bilichenko O., Kozachenko L., Stamat V. Implementation of the Concept of Circular Economy as an Integral Component of Sustainable Development of the Region: Problems and Prospects. *Review of Economics and Finance*. 2022. No. 20. Pp. 1051–1059. DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2022.20.117>.